



HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

Dünya Sıtma Günü

25 Nisan 2026

Sıtmadan korunmak mümkün: Tanı, takip, tedavi ve kontrole sağlığını koru!

Sıtma, dünyada halen önemini koruyan, hızla tanı konulup tedavi edilmesi gereken, tedavi edilmediği takdirde ölümlerle sonuçlanabilen önemli bir enfeksiyon hastalığıdır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre 2024 yılında yaklaşık 80 ülkede 282 milyon sıtma vakası ve 610.000 sıtma kaynaklı ölüm meydana geldiği, vakaların ve ölümlerin geçen yıla göre %3'lük artış gösterdiği belirtilmektedir. Vakaların ve ölümlerin %95'i Afrika kaynaklı olup %75'i ise 5 yaşı altı çocuklarda görülmektedir ⁽¹⁾

Sağlık Bakanlığı verilerine göre Türkiye' de 2020-2024 yılları arasında bildirilen sıtma vakalarının tamamının yabancı/hariçten gelenden türeyen vaka olduğu, vaka sayılarının 135 ila 292 arasında değiştii ve son beş yılda da yerli vaka olmadii görülmektedir. ⁽²⁾

Korunabilir, önlenabilir ve hızlı müdahaleyle tedavi edilebilir bir enfeksiyon hastalığı olan sıtma için 47 ülke DSÖ tarafından sıtmadan arındırılmış ülke onayı almıştır. Ülkemizde 2002 yılında 10.184 olan yerli vaka sayısının son yıllarda sıfırlanması uzun yıllardır yürütölen sıtma ile mücadelede gelinen noktanın oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Sağlık Bakanlığı, DSÖ'nün belirlediği kriterler doğrultusunda "Sıtma Ari Ülke Sertifikası" alma sürecini başlatılmış ve "Türkiye'de Sıtmanın Yeniden Bulaşmasının Önlenmesi Ulusal Strateji Planı" (2026–2030) hazırlıklarını sürdürdüğünü açıklamıştır. ^(2,3,4)

Mevcut iklim değişiklikleri de göz önünde bulundurulduğunda, sıtmanın özellikle tropikal ve Türkiye'nin de içinde yer aldığı subtropikal bölgelerde yaygın olarak görülme ve yayılma potansiyelinin yanında, ülkemiz açısından sıtma takip, tedavi ve kontrol önlemlerinin aksatılmadan yürütölmeye devam etmesi oldukça önemlidir. ¹

Sıtma, çoğunlukla enfekte dişi anofel cinsi sivrisineklerin sokmasıyla bulaşan Plasmodium cinsi kan parazitlerinin neden olduğu bir enfeksiyon hastalığıdır. Etkenin 5 türü; P.falciparum, P.vivax, P.ovale, P.malaria ve doğal konağı maymunlar olan P.knowlesii. Hastalık daha nadir olarak anneden bebeğe plasental yolla, kan transfüzyonu ve organ nakli ile, kontamine enjektör ile de bulaşabilmektedir. ^(1,5)

Sıtma semptomları, etkenin türüne bağlı olarak değişiklik gösterebilir; bir hafta içinde ortaya çıkabileceği gibi aylar, hatta yıllar sonra da görölebilir. Klinik tablo, hafif bulgulardan şiddetli



HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

hastalığa ve ölüme kadar ilerleyebilir. Ateş ve grip benzeri hastalık, titreme, baş ağrısı, kas ve eklem ağrıları, yorgunluk, kırgınlık, mide bulantısı, kusma, ishal gibi bulgularla birlikte; kafa karışıklığı, nefes darlığı, böbrek yetmezliği, nöbet, koma gibi daha ağır belirtilere de neden olabilmektedir.^(5,6)

Sıtma tanısının hızla konulup, Plasmodium türüne uygun tedavinin en kısa sürede başlanması hayati önem taşımaktadır. Sıtma tedavisinde kullanılan ilaçlar Sağlık Bakanlığı tarafından ücretsiz temin edilebilmektedir.⁽⁵⁾

DSÖ, sıtma ile mücadelede 2026 için Dünya Sıtma Günü sloganını "Sıtmayı Sonlandırma Kararlılığı: Artık Yapabiliriz. Artık Yapmalıyız" ('Driven to End Malaria: Now We Can. Now We Must') olarak belirlemiş, ulusal düzeyde yürütölen programlarla ve ayrılan bütçeyle bunun mümkün olduğu vurgusunu yapmaktadır.⁽³⁾

Sıtmadan korunmak mümkündür.^(1,5,6)

Seyahate çıkmadan önce ziyaret edilecek bölgede ya da ölkede sıtmanın yaygın olup olmadığını kontrol edilmeli, sıtmanın sık göröldüğü bölgeye seyahat edilecekse en az 15 gün önce Seyahat Sağlığı Merkezlerine başvurarak kemoprofilaksi (koruyucu ilaç) temin edilmeli ve önerilen şekilde ve dozlarda kullanılmalıdır.

Seyahat sırasında veya döndükten sonra sıtma belirtileri görölmesi durumunda derhal sağlık kuruluşuna başvurulmalıdır.

Özellikle sivrisinek ısırıklarından korunmalıdır. Bunun için;

- Kapı ve pencereler sineklikle kaplanmalı ya da geçici olarak kalınacak yerler için pencerelerinde sineklik ve klima olan konaklama alanları tercih edilmelidir.
- Dışarı çıkma zorunluluğu varsa özellikle akşam saatlerinden sonra kapalı kıyafetler tercih edilmelidir.
- Güvenliği kanıtlanmış, kullanımı önerilerin kişiler için repellentleri (sivrisinek kovucular) kullanma talimatı doğrultusunda kullanılmalıdır.

Ayrıca sivrisineklerin yaşam alanları su kenarları ve yapay su birikintileri olduğundan vektörlere mücadele açısından bu alanların kontrolü de oldukça önemlidir.

HASUDER Bulaşıcı Hastalıklar Çalışma Grubu adına Dr. Öğr. Üyesi Didem Daymaz Yılmaz tarafından hazırlanmıştır.



HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

Kaynaklar

1. World Health Organization, Malaria <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/malaria> Erişim: 13.04.2026
2. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2024
3. World Health Organization, World Malaria Day <https://www.who.int/campaigns/world-malaria-day/2026> Erişim: 13.04.2026
4. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel M¼d¼rl¼ę¼ <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler-11/turkiyede-sitma-eliminasyon-sertifikasyon-sureci-paydas-calistayi-duzenledi.html> Erişim: 13.04.2026
5. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel M¼d¼rl¼ę¼ Sıtma Hastalığı ve Kontrol¼,2025 https://hsgm.saglik.gov.tr/media/attachments/2025/06/11/ek_sitma-saglik-persoeline-yonelik.pdf
6. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/malaria/index.html> Erişim: 14.04.2026